[1] Kraków, Piątek 1 Stycznia 1904. Rok XXIII.

NOWA REFORMA

...chodzi codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt uroczystych.
...enumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie:
...	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
...syłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 kor. 70 h.
...kiem	36 „	18 „	9 „	3 „ ...
..., Anglii, Belgii ... i ... krajach	48 „	24 „	12 „	4 „ ...

...ostatnich trzech dni) kosztuje 10 h., z przesyłką pocztową 12 h. — ... dzienników A. Olszewskiego ulica Kiliúskiego 2 i Piehas, ul. Karola Lu... po 12 h. Prenumeratę przyjmuje się tylko na cały miesiąc.
... i przekazy pieniężne na prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się ... Administracyi „N. Reformy“ w Krakowie. — Listów nieefrankowanych nie przyjmuje się.
Rękopisów nadesłanych Redakcya nie zwraca.
...dakcyi i Administracyi: „N. Reforma“ ul. Jagiellońska 10.
...keyi i Administracyi Nr 41. — Nr rach. poczt. Kasy oszczęd. 857.484

Prenumeratę przyjmują:
...miejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: administracya „Nowej Reformy“ — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Heocas... A. Salomonowej, plac Maryacki 2. — Handel St. Kurtúskiego, Sukiennice. — Handel ...retschmera, Rynek. — Handel J. Eklera, ul. Karmelicka 13. — Zamiejscowe prenumeraty i ogłoszenia przyjmują: Biura dzienników we Lwowie Ludwik Plon, ul. Karola Ludwika 11, S. Sokolowski. — W Przemyślu Hesseles. — W Jarosławiu L. Strassberg. W Wiedniu pp. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, ...paku, Bazylei i Wrocławiu). — A. Oppelik, R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium, Norymberdze). — Hermann Goldschmied, M. Dukes Nachf., H. Schalek, J. Danneberg. — W Paryżu Société Mosselle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Caumartin, 61.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje administracya, Kraków, Jagiellońska 10, za opłatą od miejsca ... drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — Nadesłane po 60 h od wiersza za każdy raz. — Nekrologia po 50 h od wiersza. — Głosy publiczne ... kor. od wiersza układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany pierwszy raz 40 h, następny po ... od wiersza. — Załączniki do „N. Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor od 100 egz. dla miejscowych prenum... Należytość należy naprzód nadsyłać przekazem pocztowym.

...wydawnictwa.

...szym czasie rozpoczniemy w fele... „...formy“ druk niezwykle zajmującej, ...dziennika napisanej, powieści Józefa ...t.:

„Oporni“.

...się, z łatwo zrozumiałych powodów, ...seudonimem jeden z pierwszorzędnych ...pisarzy polskich, autor „Iwana Wa... ...za Gardowa“, który niezwykłem ...ę przed dwoma laty powodzeniem, — ...jnowszą swoją pracę na tle stosunków ...syjskich w Lubelskiem. Nie wątpimy, ...orni“, jako niepowszednie w naszej li... ...e powieściowej zjawisko, obudzą żywe ...esowanie w szerokich sferach czytelni... polskiego.

...l prenumeratorzy, zarówno miejscowi, jak ...scowi, otrzymają bezpłatnie początek wy...ącej w tygodniowym, książkowym dodatku ...eformy“, znakomitej powieści Bolesła... ...y p. t.:

„Bezimienna“.

...szyscy prenumeratorzy „Nowej Reformy“ ...ywać mogą po znacznie zniżonych cenach ...sopisma:

„Wędrowiec“

...y, ilustrowany tygodnik literacki, wycho...cy w Warszawie. Cena w Krakowie **19 K** ...miast 24 K), z przesyłką pocztową **20 K** ...miast 25 K 50 h) rocznie. Prenumero... ...ć mo... t... kwartalnie.

... nowy rok.

Kraków, 31. grudnia.

...ny dzisiaj dwudziesty trzeci ro... ...Reformy“. Dwadzieścia trzy lat, ...okres czasu, zapisany w dziejach ...a, jego kultury, porywów, zwycięstw i klęsk, wielu a wielu wypadkami, co znaczyć będą swoje ślady w dalszym jego rozwoju. A dziennik, to księga, której nie pisze jeden człowiek. Dziennika nie piszą nawet ci ludzie, co siedzą przy redakcyjnych stolikach: dziennik pisze społeczeństwo, naród, na szpalty jego wciskają się wypadki i żłobią sobie w nich znaki własne, torują sobie drogi swoją doniosłością i siłą. Uważaliśmy zawsze dziennik nasz za własność ogółu polskiego, któryby znalazł w nim zaspokojenie swoich aspiracyj, lub ich krytykę, impuls do pracy, lub swej pracy ocenę. Nie naszą rzeczą wyrokować, czy pismo nasze było rzeczywiście tem, czem być chciało, czy zawsze i wśród wszelkich okoliczności sprostało trudnemu zadaniu, jakie spada na organ publicznej opinii polskiej, w epoce rozpaczliwej walki i szamotania się całego narodu z żywiołowemi, wrogiemi mu potęgami. To tylko jedno powiedzieć nam chyba dziś wolno, że pozostaliśmy wierni zasadom demokracyi polskiej, równe prawa i równe dla wszystkich dyktującej obowiązki, że wśród chaosu i zamętu politycznych prądów i rozbieżnych kierunków kulturalnych, szukaliśmy prawdy, — sprawiedliwości i rzetelnego postępu, że wreszcie sztandar nasz czystym przechodził z rąk jednych do drugich i pod czystym stajemy też dzisiaj, oddając z nowym rokiem siły swoje i najlepsze chęci na dalsze usługi narodowej sprawy. Może nowe, ciężkie doświadczenia i zawody, może chwile spoczynku i radości, kryje tajemnicza zasłona rozpoczynającego się jutro nowego roku. Naród polski przygotowany być musi na wszystko i zawsze pozostać poważnym w cierpieniu, wytrwałym w zapasach, niezmordowanym w pracy.

Ubiegły rok nie ... nam ciężkich do... ...mi

[illegible] ...im ...wielkie ...odu, to ... Kiedyż ... coraz ...wiato... ...dzamy ...wielko... ...spra... Ona ...korzy... ...i na... ...wyższe zasady ...stwo, bo w do...

wej polity... na swój c... światowa j... wiedliwośc... prowadzi ... ściami, fryr... rodów. Ten ... etyczne, nas...

...skonałości naszej, w k...ze, uświadomieniu narodowem mas lud, ...racy obywatelskiej, tkwi jedynie dla nas ... żywotności, którą przeciwstawić możem... ...owi z zewnątrz.

Stwierdzeniem, że ...nie brakło nam tej żywotności, skoro n...my się pochłonąć i unieść ani germańsk... moskiewskiej fali, zamykamy rok stary; ...wieramy życzeniem, abyśmy siłę tej żywo... ...dwajali pod naporem przeciwności, aby... przy obronie ojczystych szańców, było ...az w... i coraz mężniejszych.

Skutki ciemnoty galicyjskiej. *)

Autor „Ciemnoty Galicyi“ zadał sobie trudu i bardzo skrzętnie zebrał ze źródeł statystyki urzędowoj cyfry, wykazujące następstwa zaniedbania oświaty w naszym kraju.

Zaczyna od stosunków zdrowotnych. W roku 1900 urodziło się w Galicyi bez pomocy lekarza i akuszerki 250.484 dzieci, w Czechach 4775 zgonów, nie potwierdzonych przez lekarza, było u nas 148.719, w Czechach 1680, jeden lekarz wypada w Galicyi na 5685, w Czechach na 2441 osób, jedna akuszerka wypadała u nas w r. 1898 na 3391 mieszkańców, w Czechach na 998. — W szpitalach publicznych było u nas łóżek 4187, w Czechach 9399. „Ludzie rodzą się i umierają u nas bez opieki lekarskiej, jak bydlęta!“ — woła z goryczą autor.

W ślad za tą opieką zdrowia ludzkiego kroczy śmierć ... i zbiera u nas plony obfite. W roku 190... ... w Galicyi na dyfteryę i krup 7141 ... ...bach 1949 osób, na k... ...klusz 9203, ... 1150 osób, na szk... ... 6742 ... 50... tyfus br... ... ...czerwonkę ... 60, na zapalenie płuc 25.243, ...53 osób. Wogóle u nas pra... z powyższych chorób umiera ...ięcej ludzi, niż w Czechach, ... Śląsku razem. A podczas gdy ...innych krajach, z małemi wy... ...wypadków chorób zakaźnych ...sza, to u nas przeciwnie cho... ...więcej porywają ofiar. Tak ...prowalo u nas między rokiem ...kolejno co roku: 1703, 3452. ...nie na tyfus ...larmisty: 2613 ...karlatynę ...69, 22.621, ... 19.418, ...29.5..3, 4... ...8.5..7 i t. d. Podobn... ...j par...ją t... z małemi wyjątkami ...ych większ... ...n miastach, gdzie śmiertel... ...między dziećmi jest zwykle dwa raz... ...a, niż w Cieszynie, Bielsku, Opawie, ...u, Bernie, Pradze, Wiedniu i innych ...mi...

Dalszem ...pstwem zacofania i ciemnoty, a nadto n...gulowanych stosunków majątkowych w ...sie własności rolnej (księgi gruntowe galicyjskie urągają swojemu przeznaczeniu), jest niebywałe nigdzie indziej pieniactwo wśród ludu. Wzrost liczby skarg w kraju naszym ... wynosił co do drobiazgówek w ciągu trzech lat w zachodniej Galicyi około 6 tysięcy, we wschodniej zaś części kraju prawie 4 tysiące, podczas gdy w Czechach napływ tej kategoryi skarg zmniejszył się przeszło o 8 tysięcy, na Morawach zaś blizko o tysiąc. Podobnie ma się rzecz także ze skargami o niepokojenie w posiadaniu.

Okropny obraz przedstawia statystyka kryminalna w Galicyi. Liczba zasądzonych za zbrodnie zwiększyła się w trzech latach (1896—1898) w Galicyi o **2632**, w Czechach o 291, w Karyntyi i Krainie zmniejszyła się o kilkadziesiąt. Z liczby więźniów, zasądzonych w Galicyi w r. 1898, było 5567 analfabetów a zaledwie 0·24 procent ogólnej liczby posiadało jakie takie wykształcenie.

Alkoholizm rozw... w Galicyi wprost imponująco. Gorzeln...o, to jedyny przemysł, prosperujący u na... ...o z 1,514.029 hektolitrów spirytusu wyp... ...wanego w r. 1901 w 1216 gorzelniach ca... ...wypadło na Galicyę 617.220 hl. i ... W r. 1900 mieliśmy 19 456 karczem ... ...ołem zaś **21 046** miejsc sprzedaży ... ...waż zaś z ogólnej sumy 82,073.6... ...d wódki w całem państwie, na Gali... ....061 Koron, przeto na jedneg... ...licyi przypadło średnio K. 3... ...ódki, tj. przeszło 2 razy tyle, ...aniec ponosi ciężarów krajowy... ...udowe. Dodać należy, że podat... ... wynosił przeciętnie w całem państ... ... na głowę. ... „Ciemnoty“ w p... ...sób przy... ...statystyczne z... ...ezpieczeń... ...u szkod, zarazy ... i ... ...wej, przechodzi potem do stosunków ... ...ych, wykazując zubożenie Galicyi, ... się w liczbie chałup najlichszego ... ...większającej się liczbie egzekucyj pod... ..., w niskim obrocie pieniężnym, w upadk... ...nictwa, w ruchu stowarzyszeń i t. d. Przyto... no tu materyał autentyczny, oparty na źródłach urzędowych, a przejmujący grozą, bo wykazujący wszędzie zastój, to znowu cofanie się wstecz. Bilans gospodarki galicyjskiej streszcza autor w następujących słowach:

„Półtrzecia tysiąca gmin bez szkół, pół miliona dzieci bez elementarnej nauki, nędz... nad wyraz ... szkół ludowych ... ...stwo zdeprawowane moralnie lub zgnębione nędzą, bez odpowiedniego wykształcenia zawodowego i ochoty do pracy, fuszerka lub zagważdżanie umysłów w większości szkół ludowych i średnich — a skutkiem tego wszystkiego, średniowieczna ciemnota, brak uświadomienia narodowego, lenistwo, głód, nędza i upodlenie obyczajowe w warstwach ludowych, a płytkość wykształcenia, wstręt do produktywnej pracy, ospałość lub zupełna anemia ducha w sferach mieszczańsko-szlacheckich — to owoce 42-letniej kulturnej gospodarki jedynego „narodowego“ Sejmu i jedynej „polskiej“ władzy szkolnej w Galicyi. Dodajmy do tego systematyczne od szeregu lat krzywienie charakterów tchórzostwem, służalstwem, protekcy... i nepotyzmem, co jak zaraza obejmuje, pocz... wszy od szkół, wsystkie kręgi naszej na wskr... zbiurokratyzowanej inteligencyi, dając znak...mity podkład lenistwu, zniewieściałości i syb...rytyzmowi — a będziemy mieli wspaniały b...lans półwiekowego blizko gospodarstwa kultu...nego w Galicyi“.

Ukazanie się książki „Światłomira“ je... bądź co bądź niepowszedniem na niwie ga...cyjskiej zjawiskiem. Autor przedstawiając p...nury obraz zaprzepaszczenia najżywotniejszy... interesów kraju, zdaje się wołać: nie łudzi... się frazesami, żeśmy coś zrobili, ratujemy s... bo toniemy w ciemności i nędzy.

Rzecz przecież fenomenalna, że książka p...ruszająca tego rodzaju aktualną, bo najbo...śniejszą sprawę kraju i narodu, nie doczeka... się nawet w t. zw. „postępowej“ prasie g...cyjskiej tej oceny, na jaką zasługuje samą ...niosłością swej treści, lub zbyta z stała krot... wzmianką. A przecież ta książka, to cz... obywatelski, nie uchylający się zapewne z p... krytyki, mogący wywołać różne sądy, lecz ... wszelki sposób tak niepowszedni, że nie go... się obchodzić go w milczeniu, lub znacze... jego obniżać kilku wzgardliwemi komunała...

*) Światło... ...ciemnota Galicyi w świetle cyfr i faktów 177... ...02. Czarna księga szkolnictwa galicyjskiego ... Polskie Towarzystwo nakładowe 1...4

Dwaj rywale.

Półwysep koreański uważali Japończycy ... oddawna za swoją niejako własność, a M... dżuryę za ogromny zbiornik dla odpływu n... miernych sił Japonii. Tymczasem Rosya ob... działa Mandżuryę i sięga swoim wpływem ... do Korei, czyniąc Japonii zabójczą konkurencyę. Dwaj rywale stanęli teraz wobec siebie twarzą w twarz.

Olbrzymie kraje azyatyckie, należące do Rosyi, będą mieć dopiero wtedy prawdziwą wartość, gdy oprą się o dostateczne wybrzeże morskie. Do tego celu zdąża Rosya z żelazną konsekwencyą. Jedna odnoga wielkiej kolei syberyjskiej kończy się w Porcie Arthura, który posiada bardzo dobre warunki naturalne i został przez Rosyan zamieniony w pierw... ...rzędny port wojenny. Potężne forty zapewn... ...cie rosyjskiej bezpieczny punkt oparcia. Nieco dalej na północ zbudowali Rosyanie ... po amerykańsku miasto Dalny dla 2... ...dości. Są tam gotowe świątynie, s... ...tr, a ... ...nie jeszcze dostat... ...mieszkańc... ... ...azie korz... ...runków ludzie ... ... ze ... stron świata. Miasto Dalny ma ... handlu. Drugim ważnym punkt... jest Władywostok, posiadający ... kacye i równie dobry port. Ob... ...ca pomiędzy Portem Arthura a W... ...kiem, ma dla Rosyi pierwszorzęd...e ... Korea w rękach japońskich, to w...eczn... teczna groźba dla Rosyi.

Gra polityczna pomiędzy obu rywalizując... państwami rozpoczęła się już dawno i przeszła rozmaite fazy, ponieważ atoli gra ta opiera się ostatecznie na bagnetach, więc znawcy dalekiego Wschodu obliczają obustronne si...

Koncert
...CEGO PADEREWSKIEGO.

...dobiega czternaście, gdy Kraków po...statni miał sposobność słyszeć grę Pade...skiego. Artysta nasz liczył wówczas lat 26 ...najdował się już w tym ostatnim okresie ...woju swej karyery artystycznej, który wiódł ...na wyżyny sztuki. Witaliśmy go jak na...czonego wybrańca, na którego geniusz na... spłynął i przez którego obwieścić miał ...n nowy tryumf ducha polskiego w dzie... muzyki. — Żegnaliśmy go z uczuciem ... ... tych wspaniałych począ... ...dzie nam jedne z tych wielkich chwał, ... na kartach cywilizacyi duch narodu ...ślady swego posłannictwa.

...ujrzał znów pomiędzy nami, w latach ...stych, blaskiem wszechświato...sławy ..., już nie wirtuoz-pianista ale natchniony muzyk-kompozytor, twór... „Manru“ i ... szeregu wytwornych ..., któremi rozbrzmiewają ...acy ... starego i nowego świata, ...wszy dziś pianista świata, dzierżący bu...ę wypadła z zastygłych dłoni Rubin...

...niewłaściwością i zgoła zbyteczną ...kusić się tutaj o drobiazgową chara...kę tej wspaniałej, niedoścignionej gry, ... wczoraj czarował Paderewski. Na to ... odniesione wrażenia zakląć w nie...y czar słowa, równy co do nastroju ...rażeniu, jakie było udziałem słuchaczów ...ego koncertu. — To jedno nie ulega ...i, że jako pianista, doszedł Pade... ...ostatecznych kresów wirtuozostwa. ...e w sztuce fortepianowej nic świe... ...doskonalszego, bardziej porywają... ...artyzmu i polotem natchnienia, ...bie nie można.

...niony po brzegi. W lożach i krze... uroczysty, świąteczny, jaki nie można w teatrze krakowskim. Stroje przeważnie uroczyste, galowe — w widowni gwarne, ożywione rozprawy. Oczy widzów kierują się w stronę dwóch lóż, z których jedna wspaniale kwiatami przystrojona, przeznaczona dla żony i rodziny mistrza, druga, rządowa, ukazuje zebranym rzadkiego gościa, członka cesarskiego domu, arcyksięcia Karola Stefana, który umyślnie z Żywca przybył na wczorajszy wieczór.

Salwa długotrwałych oklasków towarzyszy pojawieniu się na estradzie koncertanta. Staje przed nami już nie ów wątły młodzieniec, jakiego żegnaliśmy przed laty, ale mąż w sile wieku, o męskiem, pełnem energii i śmiałości spojrzeniu. Długie ciemno lniane włosy spadają mu na czoło bujną grzywą. — W ruchach tylko ta sama co przed laty miękkość i wytworność.

Uderza pierwsze akordy i modulacye do tonacyi A-moll i po chwili z pod palców wybiega misternie wycyzelowane preludyum i fuga Bacha w układzie Liszta. To poważny stylowy wstęp do tej przecudnej girlandy tonów, jaką niebawem artysta rzuci między słuchaczy. — Słyszeliśmy ten utwór wielokrotnie i przez różnych pianistów grany, ale żaden z nich nie był w stanie wznieść się na te wyżyny poezyi, wlać w swą interpretacyę tyle czaru i słodyczy, żaden nie wysnuwa z takim artyzmem czystej melodyi Bacha, z tego lasu kontrapunktycznych zwojów, żaden nie ogarnia całości tak stylowo i jednolicie, jak Paderewski.

A cóż dopiero powiedzieć o Beethovenie. — W grze Paderewskiego przemawia on całym swym chmurnym indywidualizmem. W błyskotliwej sonacie Waldsteinowskiej op. 53 wychyla on z każdego ustępu potęgę swych natchnień, które mistrz nasz przybiera w najwytworniejszą szatę. W przepysznej rytmice rozwija z swobodą bogacza mającego na usługi cały arsenał środków technicznych, bez śladu wysiłku fizycznego, potężną kolorystykę kompozytora, wykazując, że technika jest mu tylko celem służącym do oddania pełni poezyi, czaru i potęgi natchnień Beethovenowskich. Uprzytomnia się ...n pod wrażeniem tej głębokiej, rozlewnej dusz...ę wnikającej gry znany obraz Klinge... przedstawiający plastycznie nastrój muzy... Beethovenowskiej.

Po trzech „Pi...ch bez słów“ Mendelsohna i burzliwych „E...ch symfonicznych“ Schumanna przyszła ...na Chopina. Usłyszeliśmy Balladę G-moll, N... G-dur, Mazurek B-moll, Scherzo Cis-moll ... ...dur i jedną z Etiud. Menu... ...wsk... ...do ukazujące najpięk... ...umu genialnego twórcy — ... dla miłośników muzyki Ch... ... całego popisu.

Wraż... ...ątpliwie daleko oczekiwania. ...kana dusza Chopina przemów... ... potęgą swych natchnień ... wprowadzała w niezwykły ... ...lladzie zdało się, że wracają ... ...ieciństwie zasłyszanych gad... ...kromny, zaciekawiający wst... ...dała barwną malowankę, p... ...y natłok myśli, wrażeń i ucz... ... się aż do tytanicznych wyb... ...tu, aż do tej orgii rozpętany... ...łączą się w żywiołowy obra... ...yrody. A w tej kaskadzie to... ...cej czystą szklaną taflę wód, ...ienionej, to spływającej hu... ...ny w przepaściste czeluści sk... ...gienius twórczy Chopina c... ..., przemawiający za pośredni... ...tóry dziedzictwem piemienne... ...biercą jego myśli.

Jako w... ..., Paderewski, pierwszy mię... ...e jest niewolnikiem tekstu. Ni... ...odbiegał od rysunku melod... ...nej budowy kompozycyi, ...am znane rzeczy w z... ...niu. Dorzuca szczyptę ... ...asnej metody traktowa... ...nej szkody nie przy... ...Tak w Mazurku i ... ...żenie, że się ogl... ...nowe oprawio... ...wykonawcy ... każdym utworze, a mimo to nie szkodzi w niczem zasadniczej idei utworu, owszem podkreśla i akcentuje w rytmie pierwiastek swojski, narodowy, echa sielskie, których nie wielu dosłuchać się umie u Chopina obcych pianistów.

Z całego cyklu utworów Chopinowskich najsilniej przemówił Paderewski wykonaniem Scherza. W repertoarze pianisty naszego jest to niewątpliwie jedna z pereł najczystszej wody, w której talent wykonawczy jego splata się ...dniczą ideą kompozycyi w całość nie... ..., wylewa się na słuchaczy całem bog... ...wych przymiotów. Czystość i subtelno... ...yleny, przeplatana na przemian szaloną b... ... orgia tonów rozpryskująca się w szczegółach ja... bańka kolorowa na tysiące promieni świetlnych, rzucają na słuchacza czary, przenoszą go w krainę zaczarowanej baśni, upajającej zaświatowemi melodyami.

Tak jeden tylko Paderewski wsłuchuje się w duszę Chopina.

Tym, którzy czekali na chwilę popisu bravurowego, mistrz nasz nie poskąpił wrażeń. Słynny „Polonez“ Liszta pod palcami Paderewskiego zagrzmiał na zakończenie tonami potężnej orkiestry, wstrząsając widownią teatru. Trzeba raz widzieć naszego artystę, grającego z tą kaskadą tonów i dźwięków, aby ocenić bajeczne wprost rozmiary jego zasobów technicznych, olbrzymią jego intuicyę i wszechstronne panowanie nad utworem. Posłuszne jego skinieniu, biegną jak spienione fale podczas silnego przypływu, te wały dźwięków wzmacniane i osłabiane, porywając i unosząc w zaświatowe sfery duszę upojonego słuchacza. Zdawałoby się, że ta olbrzymia siła i ekspresya jest ostatnim wyrazem fizycznego wysiłku, jest kresem emocyi ducha artysty. Tymczasem on spokojny, prawie zimny, refleksyą panuje nad wykonaniem. Gdy słuchaczowi zdaje się, że ściany sali siecze żelazny deszcz tonów, że w dali gromy gdzieś biją, a echo wtórzy im ł...dnym reflekse...m, Paderewski siedzi spokojny jak władca, którego skinieniu posłuszna myśl przenosi w ...sze słuchaczy wrażenia. — Takim jest w P... ...ezie i w Rapsodyi węgierskiej (10), którą usłyszeliśmy n... ...grac wyśpiewa...ą nietylko z brawurą ...owsk... ale z niedoścignioną precyzyą s... ...ółów misternych glissandach, w rytmie i charakt...rystycznym rysunku melodyi.

Gry Paderewskiego nie podobna scharakt...ryzować słowem — tyle na nią składa się czy...ników. Nie można też mierzyć jej skalą kry...czną, gdyż uwagę słuchacza, czy jest nim m...zyk zawodowy czy profan, pochłania prze... wszystkiem wrażenie.

Jako wykonawca jest on przedewszystk... impresyonistą i tylko impresyonistyczna kry...ka powołana być może w obecnym stadyum r...wojowem artysty do zszeregowania wrażeń, ...kie budzi porywająca polotem i każdym ... ...gółem wykonania niepospolita jego interpretacya.

W sztuce współczesnej jest Paderewski modernistą, który cały dorobek artyzmu wykonawczego oparł na tradycyi wzorowej klasycznej szkoły, przerobił wszechstronnie wszystko, co wniosły do sztuki kierunki dawne, a na tym gmachu zbudował nową świątynię, w której duch twórczy sprzymierzył się z tradycyą przeszłości. To też modernizm jego nie jest tym rozwichrzonym modernizmem, który błąka się w haosie sprzecznych wirów, unoszących duszę współczesną na bezdroża myśli, ale ewolucyą najlepszych pierwiastków, skrystalizowanych w geniusz twórczy, łączący przeszł... z przyszłością.

Po długich latach niewidzenia przyją... ...ków swego umiłowanego mistrza hołde... ...lewskim. Po pierwszym wstępie wręcz... wspaniały wieniec z kwiatowym cze... napisem „Witamy“. Po każdym num... ...legały się huragany oklasków, okrz... ...wołymania, które zniewoliły artystę ... ...nia kilku utworów nadprogramowy...

Paderewski grał na fortepianie ... nadesłanym przez Boesendorfer... jednak nie podniósł zalet wspania... nie dorównywa pod względem siły ... tonu wybornym instrumentom Stein... Kraków ma do rozporządzenia.

którymi w tamtych stronach rozporządzają tak Rosya, jakoteż i Japonia.

Według tych obliczeń stosunek sił wojskowych wypada na korzyść Japonii, oczywiście w obecnej chwili. Japonia może wyprowadzić w pole 228.000 wojska, wyćwiczonego po europejsku, dalej 30.000 rezerwy i wreszcie zmobilizować 125.000 ludzi z armii terytoryalnej dla obrony wewnętrznej. Flota japońska, posiadająca największe pancerniki świata, znajduje się w dobrym stanie i ma wyborny korpus oficerski. Rosya, której siły rozmaicie zresztą obliczają rozmaite źródła, posiada w Azyi wschodniej około 200.000 wojska, które atoli rozrzucone jest po bardzo wielkich przestrzeniach. Flota rosyjska, liczebnie słabsza, nie ustępuje pod innemi względami flocie japońskiej.

Ale po stronie Rosyi znajdują się znacznie korzystniejsze warunki strategiczne. Chcąc w Korei prowadzić wojnę, musi tam Japonia okrętami przewieźć swoją armię, co oczywiście połączone jest z trudnościami. Japończycy przygotowali się jednakże na tę ewentualność, ufortyfikowawszy wyspę Czesima, leżącą na drodze z Japonii do Korei i stworzywszy w ten sposób silny punkt oparcia dla swej floty przewozowej. Na wybrzeżu koreańskiem są tylko trzy punkty, dogodne do lądowania, a mianowicie Fuzampo, Mazamfo i Mokfo. Do tych trzech dobrych zresztą portów skieruje Japonia transport swych sił zbrojnych. Droga morska pomiędzy Japonią a Koreą ma w najwęższem miejscu jeszcze 190 kilometrów szerokości. Jak wiadomo, przewożenie wojska morzem należy do najtrudniejszych zadań militarnych i wymaga ogromnej sprawności i ścisłości wszystkich kółek maszyny wojskowej. Taki transport wojsk musi odbywać się pod ochroną całej floty wojennej i trwać musi co najmniej 8 do 14 dni. Napad ze strony nieprzyjacielskiej floty mógłby sprowadzić prawdziwy pogrom. Ażeby zapewnić sobie bezpieczny przewóz wojsk, musi Japonia wytężyć wszystkie siły.

Chcąc wyczerpać wszystkie szczegóły o armii japońskiej, wyjmujemy cyfry świeżo przytoczone w „Almanachu gotajskim" na r. 1904. Otóż wedle tego źródła armię lądową japońską na stopie pokojowej składają: 1) Armia czynna, którą tworzą: gwardya, 12 dywizyj polowych, brygada mięszana na Formozie, stała milicya na wyspie Czusima i inne oddziały dodatkowe, wszystkich rodzajów broni — co razem wynosi 180.000 ludzi, 2) Wojska zapasowe 200.000 ludzi. 3) Zapasy przygotowujące rekrutów — 180.000 i wreszcie 4) armia narodowa (Landsturm), do której należą wszyscy zdolni do służby w wieku 17 do 40 lat, nie zaliczeni do poprzednio wymienionych oddziałów, ale którzy odbyli w nich swą służbę, — a więc w trzech czwartych stanowią ją „starzy" żołnierze w wieku od 28 do 40 lat.

„Nowoje Wremia" biorąc w rachunek całą ilość wyćwiczonych „landsturmistów" ogólną siłę zbrojną Japonii w czasie wojny oblicza na 1,800.000 ludzi, natomiast skromniejsze niemieckie źródła (np. „Justus Perthes' Taschen atlas") prawdopodobnie zaliczają do siły zbrojnej na stopie wojennej tylko te kategorye armii narodowej, które pójdą na dopełnienie ... nnej do stopy woj... i dlatego ... zbrojną J... stop... 850.00... przy swoich pięć... lionach ludności może je wysta... wielkich wysiłków, bo to stanowi 2% ludności, gdy państwa europejskie ... wiają 3%, 4% i więcej.

... względem jakości armią japońska nie ... wcale, albo bardzo mało armiom europejskim, czego dowody złożyła podczas wojny z Chinami. Rosya niezaprzeczenie ma olbrzymie siły zbrojne, ale przewiezienie ich na daleki Wschód, wymaga całych miesięcy czasu.

Walka kapitału z pracą.

... w Krzymiczowie (Krimitschau w Saksonii), o którym przed tygodniem pisaliśmy obsz... trwa jeszcze i zwraca uwagę coraz szerszych kół, ponieważ podobnie zaciętej walki między kapitałem a pracą dawno już nie było w Niemczech. Wszelkie usiłowania, ażeby pojednać strony, spełzły na niczem. Misyi tej podjął się między innymi znany profesor Bochmert, lecz również nie osiągnął pożądanego rezultatu. Układy rozbijają się głównie o opór pracodawców, którzy żądają zupełnego poddania się robotników.

Spór toczy się dziś głównie o skrócenie czasu pracy dziennej z 11 na 10 godzin. Obecnie bawi w Krzymiczowie przysłany przez rząd saski dyrektor ministeryalny Roscher, który ma raz jeszcze nawiązać układy pokojowe. — Pracodawcy oświadczają, że straciwszy wskutek strejku znaczną część odbiorców, nie mogą na razie przyjąć z powrotem do pracy wszystkich strejkujących, a to tem bardziej, ponieważ już z innych stron sprowadzili około 2000 robotników. Przedewszystkiem zaś wzbraniają się zatrudn... na nowo tych, którzy należeli do komitetów strejkowych. Robotnicy stawiają warunek „albo wszystkich — albo żadnego".

Podczas świąt, które wbrew obawom minęły spokojnie, fantazya robotników znów znacznie wzrosła. Wprawdzie zamierzonych zebrań i uroczystości gwiazdkowych odbyć nie mogli, ponieważ nietylko policya królewsko-saska, ale i policya sąsiedniego księstwa sasko-altenburskiego odmówiła pozwolenia na te zebrania, lecz ze wszystkich stron Niemiec napływało dla strejkujących takie mnóstwo podarków gwiazdkowych a także datków pieniężnych, że na miesiąc co najmniej zabezpieczeni są przed nędzą. Robotnicy z Lipska przysłali 750 pak gwiazdkowych, podarki z Hamburga nadeszły w takiej ilości, że do przewiezienia ich z dworca i poczty do biur komitetów strejkowych trzeba było użyć wozów do przewozu mebli. Podobnie hojnie wystąpili robotnicy z innych miast niemieckich. Wobec tego można było suto obdarować około 12.000 osób. Za strejkującymi ujmują się teraz także związki postępowych kobiet niemieckich; ... one odezwę, wzywającą do składek na ... strejkujących.

Z drugiej ... strony także pracodawcy otrzymują zn... zasiłki ze strony współzawodow... fabrykantów zamierzają przek... ów, że są zbyt słabi, aby mogli ... ją wolę pracodawcom, jeżeli tylko ... panuje ścisła solidarność. — Fab... ymiczowie grożą, że w da... lzą robotników z Galicyi.

... nasz przemysł!

W ... ale naszym o sprawach przemysłu ... wspomnieliśmy, że f... ryce wago... noku odmówił... wa pr... onej taryfy ... za pr... a z Witkowic, potrzebnego ... żelazn... cyj, które fabryka sanocka ma dosta... peronowej dworca lwowskiego. Otóż ... wencyi centralnego Związku galicyj... emysłu fabrycznego we Lwowie ministerstwo kolei przyznało fabryce sanockiej taryfę „re... co uważać należy za doniosłe na przysz... zwycięstwo. Pierwszy raz w tym wypadku ... ząd uznał za stosowne taryfą kolejową skompensować niekorzystne położenie geograficzne naszego przemysłu konstrukcyjnego, który nie mając surowca na miejscu, musi za drogie pieniądze pobierać z tych samych hut obcych, które, jak Witkowice — równocześnie konkurują z nim na rynku galicyjskim w konstrukcyach i przy dostawach dla kolei mają dla gotowych konstrukcyi bardzo niski fracht „regie" na całej sieci kolei państwowych, t. j. od granicy galicyjskiej aż do miejsca przeznaczenia. Kwota, którą kolej państwowa skutkiem zniżenia taryfy zwróci fabryce sanockiej tytułem zniżonej ceny przewozu, wynosi kilka tysięcy reńskich. Przemysłowcy nasi powinni solidarnie przystąpić do Związku, ażeby w ten sposób utworzyć silną reprezentacyę swoich interesów.

A wrogów mamy dosyć, pomiędzy którymi znajduje się także i zarząd kolei północnej. Oto świeży fakt: W myśl usilnych żądań naszego wielkiego przemysłu drzewnego, oraz zgodnie z uchwalonemi przez państwową Radę kolejową wnioskami delegatów lwowskiej Izby handlowej do tej Rady, wniósł „Centralny Związek fabryczny" do ministerstwa kolejowego dwa memoryały, w których najpierw przedstawił, jak szkodliwy wpływ na zbyt galicyjskiego drzewa wywarłoby zamierzone przez kolej północną zniesienie niższej taryfy, przyznanej w 1902 r. dla przewozu drzewa kopalnianego z Galicyi do kopalń śląskich (Morawska Ostrawa, Karwina, Dąbrowa itd.). Dalej zażądano w tych memoryałach przywrócenia t. zw. przerachowania (Durchrechnung) dla drzewa tartego galicyjskiego do Wiednia, która to ulga taryf... była w r. 1902 w mocy a w r. 1903 została p... kolej północną cofniętą. Wreszcie zażądano ... enia tej ulgi na wszystkie stacye kolei ...

Tymczasem ko... ocna tylko co do cen przewozowych od drz... palnianego odstąpiła od zamiaru cofnięcia n... aryfy, natomiast w kwestyi t. zw. przerachow... a drzewa tartego do Wiednia i innych st... wręcz odmówiła wszelkiej zniżki taryfowej, a ... erstwo kolejowe jest wobec tego bezsilne. Pr... tej odmowy jasna. Dyrekcya kolei półn... wobec zbliżającego się upaństwowienia jej pragnie zyski jak najwyżej wyśrubować, ażeby podnieść resztę wykupna przez państwo, i żadnych ulg taryfowych przyznać nie chce. Wprawdzie rząd, a mianowicie ministerstwo kolei, na podstawie większych zysków ma prawo zmusić kolej północną do zniżenia taryf, ale i na to jest sposób. Oto generalny dyrektor kolei północnej, p. Jeitteles, postara... o — do czego zresztą raz otwarcie się przy... ażeby bilans pojawił się jak najpóźniej. S... tego i okres zniżek taryfowych, wymusz... zez rząd na podstawie bilansu, byłby jak ... szy.

Na każdym k... y widzimy, jak kolej północna, ciągnąca ... bardzo znaczne zyski z Galicyi, bezwzględ... c kraju naszego postępuje i z naszemi inte... gospodarczemi zupełnie się nie liczy. Decydu... lej wyłącznie wzgląd egoistyczny. A przecież to wielkie i ważne linie kolejowe — to zakłady ... bra publicznego, które żadną miarą nie powinn... w celu swym ograniczać się do zapełni... ia k... eni akcyonaryuszów.

Musimy wi... w o... le bytu ekonomicznego naszego kraju z... wu p... wtórzyć nasze „ceterum censeo"; znowu ... maga... y się jak najrychlejszego upaństwowienia kolei północnej — i to tem usilniej, że, jak się pokazuje, ministerstwo kolejowe nie ma dość siły i wpływu na to, by jak długo kolej północna jest przedsiębiorstwem prywatnem, wymódz na niej spełnienie słusznych naszych żądań.

Naszemu przemysłowi mydlarskiemu grozi niebezpieczeństwo ze strony fabryki mydła pod firmą: Schicht w Aussig (Uście) w Czechach. Fabryka ta, chcąc zmonopolizować cały zbyt mydła w Galicyi, zalewa kraj nasz swojemi wyrobami, a udzielając kredyta nawet na stracone, tworzy galicyjskim fabrykantom mydła zabójczą konkurencyę. Oczywiście po zabiciu fabryk krajowych p. Schicht potrafi powetować wszystkie chwilowe straty. Nie dość na tem. P. Schicht używa jeszcze innych sposobów. Oto opłacane przez niego indywidua odwiedzają sklepy i domagają się mydła z „jeleniem" i „kluczem". W ten sposó... chc... przekonać kupców, że publiczność żą... ... mydła z Aussig i chce zmusić kupców do ... jedynie mydła z „jeleniem" lub „... kupcy nieraz ... publiczność ... jeszcze zważy, że p. Schicht ... ryfy przewozowej (przewóz 1... z Aussig w Czechach, na gran... wa kosztuje 5 koron 27 haler... kilogramów mydła n. p. z Żyw... ka Mucka, do Lwowa, kosztuje ... potrzebny do fabrykacyi mydła, ... dniu taniej, aniżeli we Lwowi... dlarzom lepiej opłaca się sp... dnia, niż kupować go u lwowi... i wyzyskujących sytua... rzeź... prawie do p... ania, iż ta ... ... dawnej k... dlarski, g... jego ... cały ogół. W Krakowie ... było ... arń — dziś jest ich tylko 4. A kiedy to ... sie nietylko przemysłu krajowego, ale ... ńców kraju. P. Schicht bowiem, ... nowe konsorcyum stojące za nim, ... k tysięcy na marne. Włożony kapitał odbiłby ... Schicht z procentem, gdyby mu się udało ... cały krajowy rynek zbytu i zniszczyć ca... jową produkcyę, co jest jego celem. Mając tedy monopol na dostawę mydła w całym kraju ... by sobie płacić, coby mu się podobało. Ale ... acya się nie uda, mamy bowiem mydło krajowe ... wne co do ceny i jakości, a nawet tańsze ... ze m... Friedrichów, Rotha, Czaczkisa i in... we ... wie, Rożnowskiego w Krakowie, ... w Ż... cu (Zabłocie), Wegnera w Szczerc... ielu innych. — Nie wątpimy, że publiczność ... z bardziej uświadomiona na rzecz wytwórczości krajowej, i kupiectwo nie dopuszczą do ... szkodliwej dla kraju spekulacyi.

Niestety rząd nie spełn... obec naszego przemysłu obowiązku bezstronno... — Oto, jak donosi w ostatnim numerze „Dobr... centralny ekonomat pocztowy, ... opodobnie nie bez instrukcyi ze strony ministerstwa handlu, oddaje wprawdzie niektóre dla Galicyi przeznaczone dostawy producentom galicyjskim, ale pomija ich przy dostawach dla innych krajów koronnych, chociażby podawali oferty najkorzystniejsze dla skarbu państwowego. Tak stało się z podgórską fabryką szpagatu Banku hipotecznego, która ma otrzymać jedynie dostawę szpagatu dla Galicyi, jakkolwiek oferta jej była najtańszą. Przeciwko temu należy energicznie wystąpić. Skoro znaczną część zapotrzebowania swojego w Galicyi rząd pokrywa importem z innych krajów, to niechaj i Galicyi przysługuje możność dostaw dla rządowych dykasteryj nawzajem do tych krajów. Chcemy nie przywileju, ale równomiernego traktowania.

Na zakończenie ustęp, jakby z powieści wyjęty. A jednak jest to tylko fachowy komunikat Biura reklamy wyrobów krajowych we Lwowie. Podajemy go dosłownie:

Jak kobieta rozumna, pełna szczerej chęci wyrobienia sobie niezależnego bytu własną pracą, może dojść do korzystnych rezultatów, można mieć dowód na jednej z pracowni krajowych, a mianowicie na pracowni szat kościelnych pod firmą „Zofia" w Rzeszowie. Młoda panna, pozostawiona przez sieroctwo swej własnej zapobiegliwości, zaczyna od małych robót kobiecych. Pilnością, pracowitością i rozumnem pojmowaniem obowiązków wytwórcy jedna sobie ogólne wzięcie dla swej pracowni i dziś pracownia szat i paramentów kościelnych pod firmą „Zofia" w Rzeszowie należy do poważnych tego rodzaju przedsiębiorstw krajowych. Wyroby tej pracowni, konkurujące skutecznie ceną i jakością z wyrobami zagranicznemi, rozchodzą się po całym kraju.

Na zmianę roku.

Jeżeli męża, jak powiada zdaje mi się Sienkiewicz, żona potrafi igłą wydłubać ze pary w podłodze, to dziennikarza mężczyźni wszelakiego stanu, kobiety zamężne i wdowy, panny dorosłe i podlotki, dzieci a nawet niemowlęta, ba ... ministrowie i radcy miejscy potrafią zawsze znaleźć, oczywiście jeżeli go potrzebują. Nie zdziwiłem się więc wcale, gdy dzisiaj przy stojącem śniadaniu u Wentzla, wziął mnie nagle pod rękę jakiś facet i rzekł po cichu:

— Proszę tylko na chwilę.

Chciałem coś odpowiedzieć, ale mając usta pełne polędwicy, bułki i gorącego sosu, musiałem zrezygnować z odpowiedzi. Udaliśmy się do ostatniego pokoju i tam w kącie usiedliśmy na kanapie.

— Czem mogę służyć? — zapytałem.

... star... dla... ca... że... psz... zan... i s... o... o... ok za jednym ... głowej hydrze ... oczywiście ... Czy ty wiesz ... zewija się tak, ... jak koron... j?

— Posąd... protekcyi, a on pali mi kaza... pomyślałem sobie w duchu, a g... em, ażeby coś przecież powiedzieć: — ... wieki płyną jak łańcuch żurawi...

Stary rok uśmiechnął się pobłażliwie i mówił dalej:

— W noc Sylwestrową zrzucacie mnie z waszej drobniutkiej jak okruszyna skały torpejskiej, a na tronie z papieru pozłacanego sadzacie mojego następcę i pełzacie u stóp jego. Przecinacie nitkę roku, a nie widzicie łańcucha wieków. Krótkowidze!

Jęknąłem boleśnie, a ...

— Za kilkaset dni po... o ile „kostusia" wam ... comedia".

Zwinąłem się prawie w ... wyciągnąć po „bombę", w ... piwa.

— Szukacie wszystkiego ... a upatrujecie wszystko dobr... sem wy sami jesteście tkac... tylko ich kanwą. Zamiast woł... niech żyje nowy!" — powinn... „Pracujmy ramię do ramienia ... łać, lecz także wołanie to w cz...

Chciałem coś odpowiedzieć, al... szałem słowa:

— Może jeszcze „bombkę"?

Wstrząsnąłem się i spojrzałem ... przy stole sam jeden, a naprz... Henryk, pytając powtórnie:

— Może jeszcze „bombkę"?

A więc marzyłem. Nie spałem, nawet nie drzemałem. Jak moich wi...

J. Pietrzycki.

W srebrną noc Sylwestru

I.

Tajemniczych czarów moc
Mróz roziskrzył w diamenty...
Przyszedł jasny, uśmiechnięty
W Sylwestrową, srebrną noc...

Snem porzucił złudy lśniące.
Na powiekach ręce kładł —
I po zimnej, śnieżnej łące,
Jako one sny błądzące,
Szedł zwycięsko w jasny świat...

W krąg na szyby, by witraże,
W kryształowej zwiał tęsknocie
Skrzące lilie i paprocie,
Srebrne sznury i wachlarze.

Pozapalał sercom znicze —
Porozkwiecał czoła śniące
W jakieś blaski tajemnicze
Na lodowej, chłodnej łące.

II.

Tajemniczych czarów moc
Sen roziskrzył w diamenty...
Pierzchał jasny, uśmiechnięty

... Nowego Roku ... łom i korespondentom pisma ... czenia lepszej przyszłości ... pimy bowiem, ażeby się znalazł ... tak dobrze powodziło, iżby nie ... doli. A zresztą jeżeli są tacy, k... skąpiły wszelakich darów, to i ... przyszłości dla narodu, dla Ojczyz... wszystkim, którzy się dokoła „Now... piacie, praca prywatna i praca publ... dną w owoce. Lekką być nie może.

Następny numer „Nowej Refor... przypadającego jutro święta Nowego ... dopiero w sobotę o zwyczajnej porze.

Zima zapanowała mroźna, chociaż ni... jak poprzedniczka jej. W połowie grud... mieliśmy w Krakowie mróz dochodzący ... pni C., ale dnia 26. grudnia w nocy ... burza z piorunami, poczem nastąpiły znowu

Eliza Orzeszkowa.

POSUCHA.

2 (Ciąg dalszy).

Oświeconą jest i spostrzegawczą, wiele czyta i bystro spostrzega, niepodobna jej wiec stale uchylać wzroku od strony życia zakrwawionej i łzami oblanej. Tak już zresztą stworzony jest człowiek, że ból człowieka innego odbija się w nim echem mniej lub więcej głośnem.

W niej echo to nie jest zapewne najgłośniejszem, jednak jest, więc też i w budżecie swym ma ona rubrykę uczynków miłosiernych, ale w ten sposób zakreśloną, aby w mierze najmniejszej nie uszczuplała rubryk innych i nie nadwerężała ich raz na zawsze ustanowionej równowagi. Tym sposobem w sumieniu nie ... uwa wyrzutów żadnych i w majątku nie ... nosi żadnej ujmy. Jest to postępowanie roz... ne i logiczne, z którego linii zboczyć nie ... ala sobie nigdy, wolą tłumiąc pokusy, ... zrazu dość częste, potem stawały się rzadszemi, a teraz nie zdarzają się już nigdy.

... alece przywykła nakazywać milczenie ... swym i uczuciom, że teraz same ... nż milczą, a raczej odzywają się ... rego skalę ona im wykreśliła i na... więc też majątkowe jej interesy, tak ... zdrowie i piękność, znajdują się w ... cym, czego następstwem jest to, ... obie na wiele rzeczy, któ... rok piękna, wygody i urozmaicenia, wstędze jego uż... wierzchni atłasowej i różowej.

Przypomina jeszcze sobie w ... li ludzi pewnych, których znała i nad ... losami zastanawiała się z uśm... smutnym zrazu a potem ironicznym. Nie umiałaby zdać sobie jasnej sprawy z tego, kiedy i jakim sposobem smutne jej uśmiechy przemieniały się w ironiczne, lecz faktem jest, że te ostatnie oddawna już wargom jej bolu nie sprawiają. Owszem głębokie zadowolenie tkwi w zeznaniu, że sprawy świata tego poznała do gruntu, a błogiego uczucia bezpieczeństwa doświadcza na myśl, że znając je do gruntu, sieci i pułapek, których są pełne, zawsze uniknąć potrafi.

Otóż, przypomina sobie ludzi młodych, pełnych nadziei i przymiotów takich, jakie ręczą za możność spełnienia się nadziei najśmielszych... cóż się z nimi stało? Kochali, marzyli, wierzyli. W światło idei, w płomień czynu, pod niebo ofiary wzlecieli i — za skraj świata zapadli. Na świecie zaś, po ich nadziejach, przymiotach, czynach, ofiarach i — samych imionach, nie pozostało ani śladu. Nie pozostało z nich ani śladu nawet w pamięciach i sercach tych, którzy ich — niby — kochali i wielbili.

W tem miejscu wystrzeliwał szczytowy punkt jej rozważań i analiz. Kochali, wielbili. Czy tak? O, słowa w jednej minucie rodzące się i konające! Dźwięki, na które, jak muchy na lep słodki, zlatują się dusze czułe, aby od zawartej w lepie trucizny umrzeć w męczarniach...

Kędyż są ci, tak licz... których „miłośnik ludzkości" wydźwignął ... kędyś z grzęzawiska nędzy, może hańby?

Przyrzek... i wi... eczno... nie ... yleś ... Lecz m... śn.k ... dzko ... pia ... dy w ... m... nie p... I kędyż b... jaciele, wielbiciele ... rzy, gdy ładność ... zostawili ją sam... tasu?

... lką miłość ... przez trwa... — „miło... y, jak kro... której nie ... abaw, przy... wesołej, któ... opadły, po... yankiem po...

A owi jeszcze ... ą wykrzykiwali bohaterom: ... i w lat niewiele — hej, w ... same imiona bohaterów potra...

I mnóstwo in... idoków, przykładów...

Nie! obok w... lkich i dźwięcznych, jakoto ... enie, wdzięczność, wierno... szczać należy drobne słówka ... chwili, tymczasem...

Więc wprost ...

A cóż warto?

O siebie dbać ... atego, że im mniej wagi cz... siebie przywiązuje, ten ... go samego i wszystko, ...

Głowę ... o okaż tylko ludziom, ... to natychmiast ... eć, a może nawet, ... h, po tobie d... wda piędź ziemi ... okrzykiem: biad...

Jak dla kogo. Ona ma piąstki słabe i kawałka świata pod berłem swem nie dzierży. Dla niej więc zdrowie, wdzięk, majątek... Ludzi pociągać i zachwycać, niczego od nich nie potrzebować...

Zresztą pojęcie szczęścia, czy tam, jeżeli nie szczęścia, to uroku i wartości życia, zależy od charakteru i od upodobań. Myśli teraz o kobietach tylko i o rozmaitych kobiecych szczęściach.

Są takie, które nadewszystko lubią smacznie jeść, wiele spać i wygodnie siedzieć, ale ona temi egzemplarzami tucznych zwierzątek pogardza. Mają one oczy zaspane, ruchy ospałe, są śmiertelnie nudne i absolutnie do niczego na świecie nie przydatne.

Lecz zna dwa gatunki inne. Jedne światowe i świetne, wiecznie upędzają się za miłostkami, dla których zdobywania służy za oręż i narzędzie: strój, dowcip, nawet wiedza i talent; drugie, sielankowe i czułe, wiecznie marzące o chatce choćby, byle — z nim.

Ani jednych, ani drugich gustu nie podziela.

Miłostki są niebezpieczne, a chatki niewygodne. Niebezpieczeństwo pierwszych polega na tem, że są ogniem, który czasem parzy, i kipiątkiem, który niezawsze czystym będąc, często plami; o niewygodzie zaś drugich, to jest chatek, niema co i mówić, bo rzecz wiadoma: ciasno, głodno, nudno, często też brudno i ze szczelin zimne wiatry wieją.

Jednak znała raz chatkę taką z bliska, gdyż była wymarzonym i urzeczywistnionym rajem jednej z jej krewnych.

Krewna ta, osóbka śliczna, pełna wdzięku, dwa razy miała sposobność uczynienia świetnej partyi i, obie te sposobności odrzuciwsz... szła za biedaka, który posiadał chatkę ... nim.

I rzecz to niemal nieprawdopodob... której zaprzeczyć nie może, poniew... własne oczy widywała, że wiatry, z... tej chatki wiejące, szczęścia z nie... wiały.

Ludzie ci miewali często troski, ... nia, niedostatki rozmaite, ale też i ... przypominające te deszczyki majowe ... gdy po niwie przejdą, rozwija się ... nią tysiąc koron kwiatowych i wzbija ... siąc woni. Bywała tam dość często i ... mina sobie pewne szare godziny w pok... małych, o szarych godzinach, przy ma... knach, za któremi płynęły zorze pur... rozmowy ciche, długie, poufne; prz... bie pewne spojrzenia, uśmiechy, sł... zór zwykłe, lecz z których wiały ... chy duszy, ruchy ramion, śpieszący... obroną, pomocą, pieszczotą.

Drobiazgi, lecz w których oni ta... główną wartość życia, że wszystko ... kało ich po za niemi, poczytywali ... przemijające, za dodatki przyjemn... kre, lecz nieba życia powiee ch... dna dusz goryczą napoić nie mog...

Jak z drobnych kamyczków ... mozajkę, ulatnia się pierwiast... z tych drobiazgów uczuciowy... dla nich przeciw truciznom ż... lecznicza.

(Ciąg dalszy nast...